

HANDHAVINGSCOLLEGE

ARREST

van 28 maart 2024 met nummer

in de zaak met rolnummer

Verzoekende partij

met woonplaatskeuze te

Verwerende partij

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

vertegenwoordigd door advocaat
woonplaatskeuze te

met

I. Voorwerp van het beroep

Verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 16 februari 2023 de vernietiging van de beslissing van de gewestelijke entiteit van 10 januari 2023 met nummer waarmee haar een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd van 7.025 euro wegens schending van artikel 5.4.9, §1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM) en van de artikelen 4.1.3.1., 4.1.3.2., 4.2.3.3 en 5.45.1.3, §§1-2 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna: VLAREM II). Er wordt haar met name verweten dat ze dierlijk afval, in afwachting van de afvoer hiervan, op onzorgvuldige en niet reglementaire wijze in openlucht en niet afgedekt heeft opgeslagen, waardoor er geurhinder en overlast door ongedierte was.

II. Rechtspleging

1.

Verwerende partij legt het administratief dossier neer en dient een antwoordnota in.
Verzoekende partij dient een wederantwoordnota in.

2.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 12 oktober 2023.

3.

De debatten worden heropend met het tussenarrest van 23 november 2023 met nummer
hierna: tussenarrest). Er wordt aan partijen de gelegenheid gegeven om
standpunt in te nemen over de tijdigheid van het beroep en over de bevoegdheid van de
gewestelijke entiteit om een boete op te leggen voor het milieumisdrijf zoals vastgesteld in PV
2.

Verwerende partij bezorgt het Handhavingscollege (hierna: College) op 5 december 2023 een
vervangend/aanvullend stuk 5d, waaruit blijkt dat de procureur des Konings op 25 oktober
2019 heeft beslist dat het milieumisdrijf zoals vastgesteld in PV 2 niet strafrechtelijk zal worden
behandeld. Verzoekende partij dient op 12 december 2023 een aanvullende nota in.
Verwerende partij dient op 26 januari 2024 een aanvullende nota in.

4.

Partijen worden opgeroepen voor de openbare zitting van 22 februari 2024. Ze stemmen in
met het schriftelijk behandelen en in beraad nemen van de vordering (artikel 41, §3 van het
besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige
Vlaamse bestuursrechtscolleges - hierna: Procedurebesluit).

III. Feiten

1.

Op 9 juni 2019 stellen twee inspecteurs van de lokale politie (hierna: verbalisant 1) ter
hoogte van de exploitatie van verzoekende partij, die een vleesverwerkende inrichting van
klasse 1 exploiteert, naar aanleiding van een klacht van een omwonende, het volgende vast:

“ ...

3. Relaas + inlichtingen:

Bij onze aankomst worden wij opgewacht door de bewoner van

... Van hem vernemen wij dat hij enkele dagen geleden, een kippenkarkas aantrof op het gras in

zijn tuin. Betrokkene gooide het karkas ... onmiddellijk in de vuilnisbak zonder hieraan veel aandacht te besteden. Vandaag vindt klager opnieuw in zijn tuin een 2-tal kippenkarkassen. Klager merkt op dat er constant meeuwen en/of gelijkaardige vogels heen en weer vliegen over het bedrijfsterrein van ... gevestigd naast zijn woning. Hij ziet hoe de vogels de kippenkarkassen en ander slachtafval in hun snavel houden en zo overvliegen over de tuin van klager. Door het gewicht kunnen de vogels het karkas niet lang genoeg in hun snavel houden, waardoor de karkassen ten val komen in tuin van klager. Op het ogenblik van onze vaststellingen zijn de karkassen reeds verwijderd, doch klager heeft er foto's van genomen. Deze foto's worden bijgevoegd ... Gezien de vogels overvliegen met karkassen en ander slachtafval zijn er dus sterke vermoedens dat het afval niet op een correcte manier wordt bewaard. Om die reden begeben wij ons tot aan het bedrijf.

4. Vaststellingen:

Gezien de dag van onze vaststellingen (zondag) kunnen wij in het bedrijf niemand aantreffen. De bedrijfsterreinen zijn vrij toegankelijk vanaf de openbare weg. Opstellers begeben zich op de bedrijfsterreinen en wandelen naar de achterkant van het bedrijf alwaar wij volgende vaststellingen kunnen verrichten:

- achter het gebouw bevinden zich een tiental plastieken bakken met daarin slachtafval en sappen.
- de plastiek bakken staan in openlucht en zijn niet afgedekt.
- boven de bakken vliegen een zwerm vogels.
- enorme stank waar te nemen afkomstig van het slachtafval.

Het bedrijf is duidelijk in overtreding met hieronder vermelde inbreuken. Van deze inbreuken worden foto's genomen en voegen die bij het dossier onder bijlage twee.

..."

Deze vaststellingen worden opgenomen in het aanvankelijk proces-verbaal met nummer ... van 25 juni 2019 (hierna: PV 1), dat wordt overgemaakt aan de procureur des Konings, die dit op 27 augustus 2019 ontvangt.

2.

Op 8 juli 2019 stellen een hoofdinspecteur en een inspecteur van de lokale politie (hierna: verbalisant 2) ter hoogte van de exploitatie van verzoekende partij, naar aanleiding van een klacht van een omwonende, het volgende vast:

" ...

Vaststellingen geurhinder

Op bovenvermelde datum ... bieden wij ons aan bij de melders van (opnieuw) geurhinder te ... Betrokkene verhaalt ... al het hele weekend geurhinder

te ondervinden van de nabijgelegen

Hij wenst dit opnieuw te melden samen

met zijn partner ... die de initiële melding deed naar de noodcentrale. Zij wensen dat dit stopt.

Wij kunnen om 16:30 uur een doordringende geur vaststellen het best te beschrijven als de stank van dierlijk afval dat ergens ligt te rotten. De wind waait duidelijk van noord naar zuid en brengt de geur van de nabijgelegen tot op de plaats van de vaststellingen. Ruim een 200 meter in vogelvlucht van Vij zien aan de achterzijde van de firma een dertigtal meeuwen rondvliegen die duidelijk op de geur afgaan van het slachtafval. Na de positieve vaststellingen begeven wij ons naar de firma die vermoedelijk de oorzaak is van de geurhinder.

Vaststellinger

Ter plaatse om 16:35 uur begeven wij ons naar de achterzijde van de firma alwaar het slachtafval bewaard en verwerkt zou worden. Wij kunnen deze plaats het best beschrijven als een heel hoge constructie die lijkt op een grote carport. Onder die carport staat een oplegger die gevuld wordt met wat lijkt op dierlijk afval.

Rond en onder de carport staan verschillende grote stapels met plastic bakken. Deze lijken leeg doch deze zijn niet echt schoon. Dierlijk bloed is duidelijk te zien op de zijkanten van verschillende bakken.

Een penetrante geur is vast te stellen afkomstig van onder die carport. Nazicht leert ons dat er aan de achterzijde van die carport nog plastic bakken staan met dierlijk afval. Deze staan in de open lucht en zijn niet gekoeld of afgeschermd. De meeuwen zwermen rond deze carport. De stank is in de onmiddellijke omgeving van die bakken slachtafval niet te harden.

Wij gaan over tot het opstellen van een fotodossier en voegen dit als bijlage 1 aan onderhavige akte.

...

Bijkomende vaststellingen:

Wij spreken de werknemers aan en vragen naar de verantwoordelijken. Twee personen bieden zich aan ... Beiden verhalen operationeel verantwoordelijken te zijn voor de firma.

Wij stellen hen in kennis van onze vaststellingen. Wij begrijpen hetgeen volgt:

- De materialen om de 'carport' te isoleren en dicht te maken staan klaar. Men wacht op de goedkeuring om aan de werken te mogen beginnen. Dit zou de problematiek structureel moeten aanpakken.
- De openstaande bakken moeten verwerkt worden en staan om die reden open onder de carport. Door problemen met de koeling in de frigo's moet alles weg gedaan worden. Ze staan dus tijdelijk in open lucht.
- Er zijn al initiatieven genomen om samen met de buurt aan oplossingen te werken.

...

Binding met andere feiten:

Id. 25/06/2019

Een aparte aanvankelijke akte met betrekking tot positieve vaststellingen van de hierboven omschreven inbreuken bij

..."

Deze vaststellingen worden opgenomen in het aanvankelijk proces-verbaal met nummer van 8 juli 2019, dat wordt afgesloten op 24 juli 2019 (hierna: PV 2) en wordt verstuurd aan de procureur des Konings, die dit op 27 augustus 2019 ontvangt.

3

Op 17 augustus 2019 verklaart de gemachtigde van verzoekende partij tijdens zijn verhoor over de vaststellingen in de PV's 1 en 2 het volgende:

"...

Ik neem kennis van jullie vaststellingen gebeurd op 09/06/2019 en 08/07/2019.

Het is inderdaad zo dat jullie toen vastgesteld hebben dat onder de carport achteraan het bedrijf bakken stonden met slachtafval. De bakken worden daar gezet op bepaalde tijdstippen omdat die dagelijks opgehaald worden door een extern bedrijf. Zo ook die dagen van jullie vaststellingen. Het uur van ophaling is ongeveer hetzelfde. Ik vermoed dat die dagen van jullie vaststellingen de externe firma niet is langsgekomen of laattijdig is langsgekomen. Ik heb daar nu geen zicht op.

Het probleem is bij ons gekend maar we zijn steeds structurele veranderingen aan het aanbrengen om dit probleem weg te werken. Zo ook werd sinds kort de carport waar de bakken met het slachtafval staan dichtgemaakt. De verbouwingen zijn we ook aan het finaliseren.

..."

Deze verklaring wordt opgenomen in het (aan PV 1) navolgend proces-verbaal met nummer 003461/19 van 17 augustus 2019, dat wordt verstuurd aan de procureur des Konings, die dit op 27 augustus 2019 ontvangt. Deze verklaring wordt ook opgenomen in het (aan PV 2) navolgend proces-verbaal met nummer 003567/19 van 26 augustus 2019, dat wordt verstuurd aan de procureur des Konings, die dit op 28 augustus 2019 ontvangt.

4.

Op 31 oktober 2019 ontvangt de gewestelijke entiteit de onderscheiden meldingen van de procureur des Konings van 25 oktober 2019 dat de milieumisdrijven zoals vastgesteld in PV 1 en PV 2 niet strafrechtelijk zullen worden behandeld.

5.

Op 29 november 2019 vraagt de gewestelijke entiteit aan de verbalisant of er sinds de opmaak van PV 1 'nog klachten zijn geweest en/of het slachtafval nu reglementair wordt opgeslagen'. In antwoord hierop stelt de verbalisant op 17 december 2019 dat er nog bijkomende klachten zijn geweest en dat er na de vaststellingen in PV 1 'nog een nieuw aanvankelijk pv werd opgesteld, dit naar aanleiding van gelijkaardige feiten (dus de opslag van het slachtafval blijft problematisch)'.

6.

Op 6 maart 2020 brengt de gewestelijke entiteit verzoekende partij op de hoogte van haar voornemen om een alternatieve bestuurlijke geldboete op te leggen naar aanleiding van de PV's 1 en 2. Ze wijst haar daarbij op de mogelijkheid van een bestuurlijke transactie mits betaling van 8.150 euro (artikel 6.4.36, §3 DABM). Ze nodigt haar ook uit om bij gebreke van tijdige en volledige betaling van de voorgestelde geldsom een schriftelijk verweer mee te delen, eventueel vergezeld van een vraag tot hoorzitting, en biedt haar de mogelijkheid om inzage te vragen in het administratief dossier.

7.

Verzoekende partij vraagt de gewestelijke entiteit op 24 maart 2020 om haar de PV's 1 en 2 te willen overmaken omdat ze hiervan nog geen kopie ontving, waarna verwerende partij deze stukken dezelfde dag bezorgt.

Verzoekende partij gaat niet over tot betaling in het kader van de bestuurlijke transactie en bezorgt op 24 maart 2020 een schriftelijk verweer aan de gewestelijke entiteit, waarbij ze niet vraagt om te worden gehoord. Ze voert daarin volgende argumentatie aan:

"...

Het is duidelijk dat we in de fout zijn gegaan en ik onderneem geen poging om dit te minimaliseren. Dergelijke voorvallen kunnen gewoon niet.

Ik wil absoluut de zaak hier afsluiten, maar U zult begrijpen dat we toch een probleem hebben met de hoogte van de voorgestelde minnelijke schikking. Het gaat om 2 gelinkte voorvallen - de situatie

was op dat ogenblik niet evident (in volle verbouwingswerken). Wanneer dan de afhalingen niet exact gebeuren als afgesproken leidt dit tot problemen.

Ondertussen zijn die investeringen al geruime tijd achter de rug - is er afgesloten gekoelde opslag en kan dit niet meer voorvallen - wij zijn weldegelijk ter goeder trouw in deze. Mijn vraag is dan ook of U de voorgestelde minnelijke schikking kunt terug brengen tot iets een iets schappelijker niveau. U begrijpt dat deze corona-tijden het bijzonder moeilijk maken, ook voor bedrijven. Graag doe ik beroep op Uw welwillendheid."

8.

Op 10 januari 2023 legt de gewestelijke entiteit een geldboete op, waarvan verzoekende partij op 12 januari 2023 via haar eBox in kennis wordt gesteld, waarna ze hiervan op 30 januari 2023 effectief kennis neemt. Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep - tijdigheid

Standpunt van de partijen

1.

Verwerende partij voert in haar antwoordnota geen betwisting over de tijdigheid van het beroep.

2.

Het College stelt in het tussenarrest, in het licht van het ambtshalve onderzoek van de tijdigheid van het beroep, vast dat 'in zoverre de bestreden beslissing wordt geacht rechtsgeldig aan verzoekende partij te zijn betekend op 12 januari 2023, zich de vraag stelt of de vervaltermijn om daartegen bij het College een schorsend beroep in te dienen op het ogenblik van indiening van haar verzoekschrift nog niet was verstreken'. Partijen krijgen de mogelijkheid om hierover standpunt in te nemen.

Verzoekende partij stelt in haar aanvullende nota dat voorliggend beroep tijdig is ingesteld, met name 'binnen de 30 dagen na ontvangst van de aangetekende zending'. Ze erkent dat de bestreden beslissing 'weliswaar eerder was gestuurd per eBox', maar meent dat 'de verzending via de eBox slechts dezelfde juridische waarde heeft als een aangetekende brief op voorwaarde dat de specifieke wetgeving is goedgekeurd', terwijl dit 'niet het geval is voor wat betreft de termijnen om (het) College te vatten'. Ze merkt op dat 'verwerende partij zelfs niet eens gekend is als gebruiker van eBox', zodat ze geen bericht van verwerende partij via eBox moest verwachten. Ze stelt voorts dat ze 'niet op voorhand (is) ingelicht over de

rechtsgevolgen van berichten die via eBox'. Ze stelt tenslotte dat 'in de aangetekende brief helemaal niet werd gesteld dat de termijn aanvangt op datum van de melding per eBox', maar daarin integendeel wordt vermeld dat het beroep moet worden ingesteld 'binnen een termijn van dertig dagen na de kennisgeving van deze beslissing per aangetekend schrijven' en 'deze termijn begint te lopen op de werkdag na de verzending (poststempel) van deze boetebeslissing'. Ze meent dat er minstens sprake is van overmacht.

Verwerende partij betwist in haar aanvullende nota (alsnog) dat voorliggend beroep tijdig is ingesteld. Ze merkt vooreerst op dat de gewestelijke entiteit verzoekende partij op 12 januari 2023 enkel via haar eBox in kennis heeft gesteld van de bestreden beslissing, en dus niet ook met een aangetekende postzending, waarna verzoekende partij deze beslissing op 30 januari 2023 via haar eBox heeft opgehaald. Ze stelt dat dergelijke kennisgeving via eBox op basis van de artikelen II.23, lid 3 en II.23/1, §2 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 (hierna: Bestuursdecreet) rechtsgeldig is en dezelfde waarde heeft als een aangetekende brief. Ze stelt ook dat de gewestelijke entiteit, als entiteit binnen een Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, wel degelijk ook gebruiker is van eBox. Ze stelt voorts, op basis van de samenlezing van artikel II.23, lid 1 Bestuursdecreet en de artikelen 16.4.39 en 16.4.44 DABM, dat het tijdstip van de verzending van de bestreden beslissing naar de eBox van verzoekende partij moet worden beschouwd als de dag waarop de verzending heeft plaatsgevonden omdat een document in de eBox onmiddellijk toegankelijk wordt voor de geadresseerde, terwijl het effectief openen en lezen van het bericht de verantwoordelijkheid is van de ontvanger. Ze merkt op dat verzoekende partij niet betwist dat ze de brief met de bestreden beslissing op 12 januari 2023 in haar eBox heeft ontvangen, zodat 13 februari 2023 de laatst nuttige dag was om beroep in te stellen en voorliggend beroep dus laattijdig is, terwijl de vervaltermijn niet wordt verlengd omdat verzoekende partij het bericht pas op 30 januari 2023 heeft geopend. Ze stelt tenslotte dat de gewestelijke entiteit verzoekende partij wel degelijk, conform artikel II.22, §2, 1° Bestuursdecreet, via haar website op voorhand heeft ingelicht over de rechtsgevolgen van berichten via eBox.

Beoordeling door het College

1.

De persoon aan wie de gewestelijke entiteit een alternatieve bestuurlijke geldboete oplegt kan tegen deze beslissing, op straffe van onontvankelijkheid, binnen een termijn van dertig dagen na de kennisgeving hiervan schorsend beroep indienen bij het College. De kennisgeving met een aangetekende brief met of zonder ontvangstbewijs wordt daarbij geacht plaats te vinden op de werkdag die valt na de datum van de poststempel hiervan, tenzij de geadresseerde het

tegendeel bewijst, waarbij alleen de datum van de aanbieding door de postdiensten geldt en niet de feitelijke kennisgeving van deze brief op een later tijdstip (artikel 18 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges - hierna: DBRC-decreet, in samenlezing met artikel 4 Procedurebesluit en met artikel 16.4.39 DABM).

2.

Verzoekende partij toont niet aan dat de kennisgeving door de gewestelijke entiteit van de bestreden boetebeslissing op 12 januari 2023 via haar eBox niet kan worden beschouwd als een rechtsgeldige kennisgeving, die de beroepstermijn in artikel 16.4.39 DABM doet ingaan. De vaststelling dat verzoekende partij hiervan blijktens het administratief dossier slechts op 30 januari 2023 effectief kennis neemt door het bericht van de gewestelijke entiteit op te halen doet daaraan geen afbreuk en verhindert niet dat de gewestelijke entiteit het bericht op 12 januari 2023 heeft verzonden en verzoekende partij dit op dezelfde datum heeft ontvangen, zodat haar beroepstermijn van dertig dagen in beginsel begon te lopen vanaf 13 januari 2023.

De gewestelijke entiteit kan (als onderdeel van de Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving) de eBox (in de zin van artikel 2, 3° van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox) gebruiken voor de elektronische uitwisseling van berichten (artikel II.23/1, §§1 en 2, lid 1 Bestuursdecreet). De uitwisseling van berichten via de eBox geldt als een uitwisseling binnen hetzelfde informatiesysteem en in die optiek geldt een elektronisch bericht als een aangetekende zending (artikel II.23/1, §2, lid 2 Bestuursdecreet, in samenlezing met artikel II.23, lid 3 Bestuursdecreet - in de versie op het ogenblik van de kennisgeving van de bestreden beslissing). In dezelfde zin wordt bepaald dat de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox dezelfde rechtsgevolgen tot stand brengt als de uitwisseling op niet-elektronische dragers en deze uitwisseling wordt geacht te voldoen aan een eventuele verplichting tot gebruik van een aangetekende zending al dan niet met ontvangstbewijs (artikel 7 van de wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox). Tenzij anders bepaald is in de toepasselijke regelgeving, geldt het tijdstip waarop het bericht toegankelijk wordt voor de geadresseerde daarbij als tijdstip van verzending door de overheidsinstantie en als tijdstip van ontvangst door de geadresseerde (artikel II.23, lid 1 Bestuursdecreet). In die optiek begint de beroepstermijn van dertig dagen in beginsel te lopen vanaf de eerste werkdag die volgt op het tijdstip waarop het bericht via de eBox toegankelijk wordt voor de geadresseerde.

3.

Verzoekende partij maakt afdoende aannemelijk dat haar vervaltermijn van dertig dagen na kennisgeving van de bestreden boetebeslissing via haar eBox op 12 januari 2023 op het ogenblik van indiening van haar verzoekschrift met een aangetekende brief van 16 februari 2023 nog niet was verstreken. Ze maakt ook aannemelijk dat ze ter zake minstens in verwarring is gebracht door de onderaan de bestreden beslissing vermelde beroepsmodaliteiten.

De gewestelijke entiteit dient haar boetebeslissing in beginsel binnen een (orde)termijn van tien dagen na de dag waarop ze is genomen ter kennis te brengen aan de geadresseerde hiervan, waarbij deze beslissing minstens onder meer de beroepsmogelijkheden en de voorwaarden van het beroep moet vermelden (artikel 16.4.37 DABM). Bij de kennisgeving van deze beslissing van individuele strekking, die rechtsgevolgen heeft voor de persoon aan wie de boete wordt opgelegd, dient te worden vermeld of beroep tegen de beslissing kan worden ingesteld, bij welke instantie en binnen welke termijn, bij gebreke waarvan de beroepstermijn pas vier maanden na de kennisgeving start (artikel II.21 Bestuursdecreet).

Uit het administratief dossier blijkt niet dat het bericht van de gewestelijke entiteit van 12 januari 2023, waarmee verzoekende partij via haar eBox in kennis wordt gesteld van de bestreden boetebeslissing, voldoet aan de vereisten in artikel II.21, lid 1 Bestuursdecreet. Het blijkt met name niet dat dit bericht vermeldt dat er tegen de boetebeslissing beroep kan worden ingesteld bij het College binnen een vervaltermijn van dertig dagen. Het bericht beoogt nochtans rechtsgevolgen tot stand te brengen bij de toepassing van wettelijke of reglementaire bepalingen in de zin van artikel II.19 Bestuursdecreet, terwijl het begrip 'bericht' in deze bepalingen ruim moet worden geïnterpreteerd (Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1656/1, 46). Hoewel de kennisgeving van de boetebeslissing van 12 januari 2023 hierdoor niet ongeldig is, wordt als sanctie opgelegd dat de beroepstermijn wordt opgeschort (Parl.St. VI.Parl. 2017-2018, nr. 1656/1, 46-47) en pas vier maanden na de kennisgeving begint te lopen. De termijn om jurisdictioneel beroep in te stellen tegen de bestreden boetebeslissing van de gewestelijke entiteit was op 16 februari 2023 dus nog niet verstreken. De vaststelling dat de bestreden boetebeslissing de beroepsmodaliteiten wel vermeldt doet hieraan geen afbreuk omdat dit vereist dat de geadresseerde van de boetebeslissing het bericht in zijn eBox, waarmee hiervan kennis wordt gegeven, opent.

Bovendien moet worden vastgesteld dat de beroepsmodaliteiten die (onderaan) in de bestreden boetebeslissing (onder de titel 'Mogelijkheid tot beroep tegen de boetebeslissing') worden vermeld van aard zijn om de geadresseerde hiervan te misleiden. Er wordt daarin met name gesteld dat de beroepstermijn van dertig dagen na de kennisgeving van de beslissing

'begint te lopen op de werkdag na de verzending (poststempel) van deze boetebeslissing (behalve in geval van bewijs van het tegendeel)', waaruit redelijkerwijze kan worden afgeleid dat de boetebeslissing (ook) per post zal worden bezorgd. De vaststelling dat de gewestelijke entiteit verzoekende partij in voorliggend dossier ook regelmatig in kennis kon stellen van de boetebeslissing door een kennisgeving via haar eBox ontnemt haar niet de verplichting om dit ook duidelijk te communiceren bij de beroepsmodaliteiten in de bestreden beslissing.

V. Onderzoek van de middelen

A. Ambtshalve middel

Standpunt van partijen

1.

Het College stelt in het tussenarrest vast dat uit het (op dat ogenblik voorliggend) administratief dossier niet blijkt dat de procureur des Konings de gewestelijke entiteit (ook) met betrekking tot het milieumisdrijf dat is vastgesteld in PV 2 tijdig in kennis heeft gesteld van zijn beslissing om niet over te gaan tot strafrechtelijke behandeling, terwijl uit het voornemen van de gewestelijke entiteit van 6 maart 2020 om aan verzoekende partij een alternatieve bestuurlijke geldboete op te leggen en uit de bestreden beslissing blijkt dat de bestreden boete zowel is opgelegd voor het milieumisdrijf in PV 1 als dat in PV 2. Het College oordeelt op basis van deze vaststelling dat niet blijkt of de gewestelijke entiteit bevoegd was om (ook) voor het milieumisdrijf in PV 2 een alternatieve geldboete op te leggen. Het voert in die optiek ambtshalve de schending aan van de artikelen 16.4.31, 16.4.32, 16.4.33, 16.4.34 en 16.4.35 DABM omdat de gewestelijke entiteit de procedure voor de eventuele oplegging van een alternatieve bestuurlijke geldboete alleen kan opstarten als de procureur des Konings haar tijdig heeft geïnformeerd over zijn beslissing om het milieumisdrijf niet strafrechtelijk te behandelen

2.

Verwerende partij bezorgt het College op 5 december 2023 een vervangend/aanvullend stuk 5d, waaruit blijkt dat de procureur des Konings op 25 oktober 2019 heeft beslist dat (ook) het milieumisdrijf zoals vastgesteld in PV 2 niet strafrechtelijk zal worden behandeld.

3.

Verzoekende partij stelt in haar aanvullende nota dat verwerende partij het administratief dossier na sluiting van de debatten niet meer mag aanvullen, zodat er zowel in de debatten

als in de boetebeslissing geen rekening kan worden gehouden met het vervangend/aanvullend stuk 5d.

4.

Verwerende partij stelt in haar aanvullende nota dat het vervangend/aanvullend stuk 5 d), dat na het tussenarrest is neergelegd, feitelijk al deel uitmaakte van het administratief dossier, maar door een materiële vergissing, waarbij als stuk 5 d) nogmaals stuk 5 f) werd neergelegd, niet onmiddellijk is overgemaakt. Ze stelt dat uit het vervangend/aanvullend stuk 5 d) blijkt dat de procureur des Konings op 25 oktober 2019 wel degelijk tijdig heeft beslist om (ook) het milieumisdrijf zoals vastgesteld in PV 2 niet strafrechtelijk te behandelen, zodat de gewestelijke entiteit ook met betrekking tot het daarin vastgesteld milieumisdrijf een bestuurlijke boeteprocedure kon opstarten en een boete kon opleggen.

Beoordeling door het College

1.

Het staat in beginsel aan de procureur des Konings om zich uit te spreken over de al dan niet strafrechtelijke behandeling van het milieumisdrijf en om de gewestelijke entiteit in kennis te stellen van zijn beslissing hierover. Hij beschikt daarvoor vanaf de ontvangst van het proces-verbaal over een termijn van 180 dagen, die gemotiveerd éénmalig kan worden verlengd met maximaal 180 dagen. Tijdens deze periode kan de gewestelijke entiteit geen bestuurlijke geldboete opleggen, terwijl dit ook is uitgesloten als de procureur des Konings beslist om het milieumisdrijf strafrechtelijk te behandelen of als hij nalaat om zijn beslissing hierover tijdig mee te delen aan de gewestelijke entiteit. Deze start de procedure voor de eventuele oplegging van een alternatieve bestuurlijke geldboete op als de procureur des Konings haar tijdig heeft geïnformeerd over zijn beslissing om het milieumisdrijf niet strafrechtelijk te behandelen (artikelen 16.4.31, 16.4.32, 16.4.33, 16.4.34 en 16.4.35 DABM). De gewestelijke entiteit is dus (decretaal) niet bevoegd om een bestuurlijke geldboete op te leggen voor een milieumisdrijf, als de procureur des Konings haar niet tijdig in kennis heeft gesteld van zijn beslissing om dit milieumisdrijf niet strafrechtelijk te behandelen.

2.

Uit het vervangend/aanvullend stuk 5 d), dat verwerende partij na het tussenarrest heeft neergelegd, blijkt dat de procureur des Konings zich op 25 oktober 2019 tijdig heeft uitgesproken over de al dan niet strafrechtelijke behandeling van het milieumisdrijf zoals vastgesteld in PV 2 en de gewestelijke entiteit hiervan in kennis heeft gesteld. In die optiek was de gewestelijke entiteit (ook) voor het milieumisdrijf dat is vastgesteld in PV 2 bevoegd

om een bestuurlijke boeteprocEDURE op te starten en kon ze hiervoor vervolgens met de bestreden beslissing een boete opleggen. Verzoekende partij voert geen betwisting over het bestaan van dit stuk en over de bevoegdheid van de gewestelijke entiteit om op basis hiervan een boeteprocEDURE op te starten en een boete op te leggen.

3.

Verzoekende partij stelt tevergeefs dat het vervangend/aanvullend stuk 5 d) uit de debatten moet worden geweerd omdat dit tijdens voorliggende procedure niet meer mocht worden neergelegd. Er dient vooreerst te worden vastgesteld dat uit de voorliggende stukken en nota's redelijkerwijze blijkt dat dit stuk steeds deel heeft uitgemaakt van het administratief dossier, maar door een materiële vergissing niet onmiddellijk was gevoegd bij het administratief dossier dat met de antwoordnota werd neergelegd. Bovendien kreeg verwerende partij naar aanleiding van het tussenarrest, waarmee de debatten ambtshalve zijn heropend, de mogelijkheid om dit stuk alsnog neer te leggen. Verzoekende partij, die zoals gesteld geen betwisting voert over het bestaan en de echtheid van het stuk en de rechtsgevolgen hiervan, toont niet aan dat dit stuk na het tussenarrest niet alsnog mocht worden neergelegd. Ze heeft naar aanleiding van het tussenarrest bovendien de mogelijkheid gekregen om haar standpunt hierover kenbaar te maken, zodat haar rechten van verdediging zijn gerespecteerd.

Het ambtshalve middel wordt verworpen.

B. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partij stelt in essentie dat de milieumisdrijven die haar als overtreder worden toegerekend en waarvoor haar een bestuurlijke geldboete wordt opgelegd niet zijn bewezen. Ze voert dus feitelijk de schending aan van artikel 16.4.25 DABM en van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, in samenlezing met de volgens de bestreden beslissing geschonden artikelen van het DABM en van VLAREM II.

Ze betwist dat er 'sprake was van opslag van dierlijk afval in open lucht' omdat 'de goederen volgens de vaststellingen klaar stonden voor ophaling door een erkend ophaler onder een afdak'. Ze stelt dat 'de aanwezigheid van slachtafval en het veronderstelde relationeel verband met de aanwezigheid van meeuwen' is 'gebaseerd op louter vermoeden en zonder verder oorzakelijk verband', terwijl 'het bekend is dat meeuwen afkomen op elke vorm van voedsel, zonder dat hiervoor bijkomende drijfveren nodig zijn'. Ze merkt op dat 'slachtafval steeds in

zekere mate waarneembaar is op basis van reuk, zelfs wanneer dit in voldoende mate gekoeld is', terwijl 'de verbalisant op geen enkel moment verwijst naar de temperatuur van bedoelde goederen, noch of er in de omgeving op aanpalende terreinen of domeinen goederen stonden die evenzeer de oorzaak konden zijn van geurhinder of de aanwezigheid van meeuwen'. Ze stelt in dit kader ook dat 'de verbalisant geen getrainde neus heeft en bijgevolg moeilijk het predicaat geurhinder kan hanteren', terwijl 'een getrainde neus, een erkend toezichthouder weet dat vooraleer er sprake kan zijn van geurhinder er een inschatting moet gemaakt worden van intensiteit, frequentie, ed. van de geur', terwijl 'de verbalisant deze inschattingen niet maakt'. Ze wijst daarbij wat betreft de geurhinder op de tegenstrijdigheid in de bestreden beslissing tussen de beoordeling van de toerekenbaarheid van het milieumisdrijf aan de overtreder, waarbij wordt gesteld dat 'de geurhinder geen eenmalige gebeurtenis was', en de beoordeling van de frequentie, waarbij wordt gesteld dat 'het onvoldoende vaststaat dat reeds eerder vergelijkbare aan (verzoekende partij) toerekenbare feiten werden gepleegd'. Ze betwist bovendien 'dat een dergelijke geur, zoals aan het bedrijf toegeschreven, merkbaar zou zijn op 200 m van het bedrijf' en meent dat 'gezien het bedrijf is omgeven door landbouwbedrijven, er allerhande mogelijke bronnen kunnen zijn van geur, al dan niet hinderlijk', te meer ze 'geen waarnemingen (vindt) van de verbalisant wind- op of afwaarts van het bedrijf, welke de geur zouden kunnen vastpinnen op het bedrijf'. Ze benadrukt dat ze 'wel degelijk beschikt over een voldoende grote en gekoelde infrastructuur voor de opslag van rest- en bijproducten uit (haar) productieproces en dienstig voor professionele ophaling' en meent dat er sprake is van 'een zeer specifieke en punctuele vaststelling, net voor de ophaling van bedoelde goederen, zonder grote relevantie'. Ze meent dat uit de verwijzing in de bestreden beslissing naar de 'vermoedelijke' overtreder blijkt dat de gewestelijke entiteit 'klaarblijkelijk zelf niet overtuigd (is) van de juistheid van de vaststellingen'.

2.

Verwerende partij stelt dat verzoekende partij in het licht van de vaststellingen in de PV's niet ernstig kan betwisten dat er geen sprake was van de opslag van dierlijk afval in open lucht, met geurhinder en meeuwen die hierop afkomen tot gevolg, omdat dit door de verbalisant duidelijk is vastgesteld en door verzoekende partij niet ernstig wordt betwist. Ze stelt dat de kritiek van verzoekende partij, dat de verbalisant geen getrainde neus zou hebben, niet relevant is in het kader van de vaststelling van (de ernst van) het milieumisdrijf omdat de verbalisanten in de PV's vaststellen dat er een enorme stank en een doordringende geur van rottend dierlijk afval waarneembaar is, terwijl dit niet wordt tegengesproken. Ze stelt dat dit ook geldt voor de betwisting door verzoekende partij dat de geur merkbaar was tot op 200 m van het bedrijf, waarbij er wordt verwezen naar andere mogelijke geurbronnen. Ze betwist in dit kader dat er sprake is van een tegenstrijdigheid tussen de beoordeling van de

toerekenbaarheid van het milieumisdrijf aan de overtreder en de beoordeling van de frequentie, waarbij geen eerdere vergelijkbare feiten worden weerhouden, en stelt dat de overweging dat 'de geurhinder geen eenmalige gebeurtenis was' voortvloeit uit het feit dat dit op twee onderscheiden tijdstippen is vastgesteld. Ze merkt op dat de aanwezigheid van meeuwen of vogels bovendien niet doorslaggevend is voor het bestaan van het milieumisdrijf. In zoverre verzoekende partij opmerkt dat de bakken met dierlijk afval klaarstonden voor ophaling door een erkend ophaler merkt ze op dat daaruit opnieuw blijkt dat er wel degelijk sprake was van opslag van dierlijk afval in open lucht, zoals vastgesteld in de PV's. Ze stelt, onder verwijzing naar de overwegingen hierover in de bestreden beslissing bij de toerekenbaarheid, dat de bewering dat de bakken met dierlijk afval louter klaarstonden voor ophaling geen afbreuk doet aan het milieumisdrijf wegens schending van de artikelen 5.45.1.3, §§1-2 VLAREM II omdat deze bepalingen vereisen dat procesinstallaties, met inbegrip van de opslagplaatsen, waarbij het ontstaan van geuren kan worden verwacht, in gesloten ruimten moeten worden ondergebracht en dierlijke bijproducten, met het oog op geurvoorkoming, in afwachting van de afvoer naar een erkend verwerkingsbedrijf verzameld en bewaard moeten worden in gesloten recipiënten, opgesteld in een gesloten ruimte bij een maximumtemperatuur van 10 °C'. Ze stelt dat verzoekende partij niet betwist dat ze hieraan op het ogenblik van de vaststellingen niet voldeed en haar fout in haar mailbericht van 25 maart 2020 zelfs uitdrukkelijk erkent. Ze merkt op dat de bewering van verzoekende partij dat ze beschikt over een voldoende grote en gekoelde infrastructuur en er slechts sprake is van punctuele vaststellingen geen afbreuk doet aan de vaststellingen van de verbalisanten en aan de milieumisdrijven. In zoverre verzoekende partij wijst op de vaststelling dat er in de bestreden beslissing wordt verwezen naar de 'vermoedelijke' overtreder merkt ze op dat dit kadert in het onderzoek van de feiten en de verantwoordelijke hiervoor en niet impliceert dat de gewestelijke entiteit niet is overtuigd van de juistheid van de vaststellingen.

3.

Verzoekende partij volhardt in haar wederantwoordnota in essentie in de argumentatie in haar verzoekschrift. Ze herhaalt dat er geen sluitend en meetbaar bewijs voorligt waaruit blijkt dat de door de verbalisanten vastgestelde geurhinder aan haar kan worden toegerekend en wijst opnieuw op de vereiste kwalificaties om relevante waarnemingen inzake geur te doen en hierover PV's op te maken. Ze benadrukt de context waarin de PV's zijn opgesteld en stelt dat ze op dat ogenblik ' bezig was met de laatste fase van de verbouwingswerken en er op die momenten niet (in) optimale omstandigheden kan worden gewerkt', terwijl er sindsdien geen klachten meer zijn. Ze herhaalt dat niet blijkt dat ze slachtafval op niet-reglementaire wijze heeft opgeslagen. In zoverre er in PV 1 wordt gesteld dat er karkassen zijn aangetroffen in een tuin stelt ze dat er hiervan geen bewijs voorligt en wijst ze op haar slechte relatie met de

klager. In zoverre er bakken met dierlijk afval onder een afdak zijn aangetroffen stelt ze dat deze 'daar stonden om opgehaald te worden' en door 'een misverstand met de ophaler', 'die in gebreke blijft', blijkbaar wat bakken zijn achtergebleven. Ze erkent dat 'dit niet zou mogen gebeuren', maar meent dat daaruit niet blijkt dat ze niet over voldoende gekoelde stockage beschikt of dat dit opzettelijk gebeurde. Ze betwist dat meeuwen ongedierte zijn en herhaalt dat deze vogels overal waarneembaar zijn in de buurt van voedsel, in de rand waarvan ze stelt dat ze sinds 2019 een meeuwen-afschriksysteem heeft geïnstalleerd. Ze merkt op dat er geen geurhinder is vastgesteld bij de burens, maar enkel op het bedrijfsterrein, terwijl dit milieutechnisch wordt aanzien als een laag geurgevoelig gebied, in de rand waarvan ze nogmaals kritiek uit op de kwalificaties van de verbalisant om geur te kwalificeren. In zoverre er in PV 2 wordt gewezen op geurhinder bij de buur wijst ze op de vaststelling dat de afstand tussen de laadplaats en de terreinen van de buur hoogstens 100 m bedraagt. Ze stelt dat de door de verbalisant vastgestelde activiteit, waarbij een oplegger wordt gevuld met bakken met dierlijk afval, die daarvoor naar buiten worden gebracht en die stinken, eigen is aan haar bedrijfsactiviteiten en geen milieumisdrijf uitmaakt, waarbij ze herhaalt dat er geen temperatuurmeting voorligt waaruit blijkt dat het dierlijk afval niet was gekoeld en ook niet blijkt dat er sprake was van geurhinder voor de omgeving.

Beoordeling door het College

1.

De gewestelijke entiteit kan een alternatieve bestuurlijke geldboete opleggen voor gedragingen die strijdig zijn met de milieuvoorschriften in artikel 16.1.1, lid 1 DABM en die naargelang de keuze van de procureur des Konings ook strafrechtelijk kunnen worden bestraft overeenkomstig de artikelen 16.6.1, 16.6.2, 16.6.3, 16.6.3bis, 16.6.3ter, 16.6.3quater, 16.6.3quinquies, 16.6.3sexies en 16.6.3septies DABM (artikel 16.4.27, lid 2 DABM en 16.1.2, 2° DABM). De geschonden geachte artikelen zijn dergelijk milieuvoorschriften (artikel 16.1.1, lid 1, 1° DABM). Elke opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde schending van de gehandhaafde regelgeving is in beginsel strafbaar (artikel 16.6.1, §1 DABM). De geldboete kan enkel worden opgelegd aan de 'overtreder', hetzij degene die een milieumisdrijf pleegt of die opdracht geeft om handelingen te stellen die een milieumisdrijf uitmaken (artikel 16.4.25, lid 1 DABM). De kwalificatie van de feiten als een milieumisdrijf en de toerekenbaarheid hiervan aan verzoekende partij als overtreder vormt dus de grondslag voor de bevoegdheid van de gewestelijke entiteit om haar een geldboete op te leggen.

Een bestuurlijke geldboete is een punitieve sanctie, waarbij de bewijslast van het milieumisdrijf en de overtreder berust bij de gewestelijke entiteit. Het bewijs van de feiten en het daderschap

kan met het oog op bestuurlijke beboeting, naar analogie met de bewijsvoering in strafzaken, in beginsel met alle middelen van recht worden geleverd. De principieel vrije bewijsvoering betekent dat dit bewijs onder meer kan worden geleverd door een geheel van samenhangende feitelijke vaststellingen, die éénsluidend eenzelfde persoon als pleger van een milieumisdrijf aanduiden. De beginselen van behoorlijk bestuur en in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel, en het vermoeden van onschuld zoals onder meer bepaald in artikel 6, lid 2 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, omringen de bewijslevering met waarborgen op procedureel en inhoudelijk vlak.

2.

De gewestelijke entiteit overweegt in de bestreden beslissing onder de titel 'de toerekenbaarheid aan de overtreder' het volgende:

"Vermoedelijke overtreder exploiteert een vleesverwerkende inrichting. De inrichting is onder meer vergund voor rubriek 45 van de lijst van als hinderlijk ingedeelde inrichtingen en activiteiten uit bijlage 1 bij VLAREM II (hierna: "indelingslijst").

Op 9/6/2019 en 8/7/2019 voerde verbalisant een controle uit in de inrichting van vermoedelijke overtreder n.a.v. klachten van buurtbewoners.

Tijdens de controle op 9/6/2019 stelde verbalisant vast dat achter het bedrijfsgebouw een tiental plastic bakken stonden met daarin slachtafval en sappen. Boven de bakken vlogen een zwerm vogels en er was een enorme stank waar te nemen afkomstig van het slachtafval.

Tijdens de controle op 8/7/2019 stelde verbalisant vast dat er een doordringende geur, afkomstig van rottend dierlijk afval, waar te nemen was afkomstig van de inrichting van vermoedelijke overtreder. Er was een zwerm meeuwen te zien die afkwamen op de stank.

Aan de achterzijde van het bedrijfsgebouw stond onder een grote carport een oplegger gevuld met dierlijk afval. Rond en onder de carport stonden verschillende grote stapels plastic bakken die leeg maar niet proper waren. Er was bloed te zien op de zijkanten van de bakken. Achter de carport stonden nog plastic bakken met dierlijk afval.

Vermoedelijke overtreder zei dat de materialen voor de carport te isoleren klaar staan, maar men op goedkeuring wacht om de werken te mogen starten. De openstaande bakken moesten verwerkt worden en stonden om deze reden onder de carport. Door problemen met de koeling in de frigo's moest alles weggedaan worden en stonden de bakken tijdelijk in open lucht.

Vermoedelijke overtreder is er, als exploitant van een ingedeelde inrichting overeenkomstig artikel 5.4.9 DABM, toe gehouden de algemene, sectorale en bijzondere milieuvoorwaarden alsmede alle andere op de exploitatie van deze inrichting van toepassing zijnde wettelijke, decretale of reglementaire bepalingen, met betrekking tot de bescherming van het leefmilieu, van de oppervlaktewateren en van de externe veiligheid na te leven bij de exploitatie.

Aangezien vermoedelijke overtreder een inrichting exploiteert als bedoeld in rubriek 45 van de indelingslijst, zijn de sectorale milieuvoorwaarden uit hoofdstuk 5.45 van VLAREM II ("Voedingsnijverheid en -handel") op haar van toepassing.

Artikel 5.45.1.3, § 1 en § 2 VLAREM II schrijft voor dat de procesinstallaties met inbegrip van de opslagplaatsen waarbij het ontstaan van geuren kan worden verwacht, in gesloten ruimten moeten worden ondergebracht en, met het oog op geurvoorkoming, dierlijke bijproducten, in afwachting van de afvoer naar een erkend verwerkingsbedrijf, verzameld en bewaard moeten worden in gesloten recipiënten, opgesteld in een gesloten ruimte bij een maximumtemperatuur van 10 °C.

Daarnaast dient vermoedelijke overtreder de algemene milieuvoorwaarden uit hoofdstuk 4 van VLAREM II na te leven.

Artikel 4.1.3.1 VLAREM II bepaalt dat de inrichting zindelijk moet worden gehouden en in goede staat van onderhoud. Telkens als de omstandigheden daartoe aanleiding geven moeten doeltreffende maatregelen worden genomen tegen ongedierte.

Artikel 4.1.3.2 VLAREM II bepaalt dat de exploitant als normaal zorgvuldig persoon alle maatregelen neemt om de buurt niet te hinderen door geur, rook, stof, geluid, trillingen, niet-ioniserende stralingen, licht en dergelijke meer.

Artikel 4.1.3.3 VLAREM II bepaalt dat de exploitant bij hinder onmiddellijk de nodige maatregelen moet treffen om die toestand te verhelpen.

Vermoedelijke overtreder verklaarde op 17/8/2019 dat de plastic bakken met slachtafval daar op bepaalde tijdstippen worden gezet omdat deze dagelijks opgehaald worden door een externe firma. Vermoedelijke overtreder vermoedde dat deze firma echter op de dagen van de vaststellingen niet of laattijdig is langsgekomen. Vermoedelijke overtreder was bezig om structurele veranderingen aan te brengen om het probleem op te lossen.

Uit het dossier blijkt dat de geurhinder geen eenmalige gebeurtenis was. Als normaal zorgvuldig exploitant diende vermoedelijke overtreder (tijdelijke) maatregelen te nemen om de hinder voor de buurt te verhinderen of minstens zoveel als mogelijk te beperken. Uit het dossier blijkt niet dat dit het geval was.

Bovenvermelde feiten zijn een schending van:

- DABM: artikel 5.4.9, §1;
- VLAREM II: artikel 4.1.3.1; artikel 4.1.3.2; artikel 4.1.3.3; artikel 5.45.1.3, § 1 en § 2.

Deze feiten vallen daarmee onder de definitie van een milieumisdrijf als bedoeld in artikel 16.1.2, 2° DABM. Ze zijn strafbaar gesteld in hoofdstuk VI van titel XVI van het DABM en op grond van artikel 16.4.27 kan een bestuurlijke geldboete opgelegd worden.

Het milieumisdrijf staat vast in hoofde van overtreder.”

3.

Verzoekende partij toont in het licht van de stukken van het administratief dossier en de procedurestukken niet aan dat het oordeel van de gewestelijke entiteit, dat de vastgestelde feiten moeten worden beschouwd als milieumisdrijven die haar kunnen worden toegerekend, foutief dan wel kennelijk onredelijk is en dat er ter zake (minstens) gereede twijfel bestaat. Ze maakt ondanks haar stelplicht ten onrechte abstractie van de gemotiveerde en pertinente overwegingen hierover van de gewestelijke entiteit in de bestreden beslissing, terwijl ze ook voorbijgaat aan het gegeven dat ze de vaststellingen van de verbalisanten tijdens haar verhoor en in haar schriftelijk verweer tijdens de bestuurlijke boeteprocedure heeft erkend.

De gewestelijke entiteit steunt haar oordeel over het bestaan van de milieumisdrijven en de toerekenbaarheid hiervan aan verzoekende partij op de met foto's onderbouwde vaststellingen van de verbalisanten in PV 1 en PV 2. Verzoekende partij stelt in essentie dat het merendeel van deze vaststellingen onzorgvuldig is gebeurd dan wel onjuist is, zodat de bestreden beslissing ten onrechte daarop is gesteund, waarbij ze de verbalisanten onder meer verwijt dat deze niet gekwalificeerd zijn om geurhinder vast te stellen. Ze slaagt er echter niet in om redelijkerwijze afdoende aan te tonen dat de verschillende materiële vaststellingen van de verbalisanten onzorgvuldig of onjuist zijn en geen begin van bewijs vormen, terwijl het bewijs van de feiten en het daderschap met het oog op bestuurlijke beboeting zoals gesteld kan worden geleverd met alle middelen van recht.

Verzoekende partij toont niet aan dat de gewestelijke entiteit op basis van de vaststellingen van de verbalisanten ten onrechte een schending weerhoudt van artikel 5.45.1.3., §§1-2 VLAREM II. Deze bepalingen, die kaderen in de voorkoming en bestrijding van geurhinder, voorzien dat 'de procesinstallaties, met inbegrip van de opslagplaatsen, waarbij het ontstaan van geuren kan worden verwacht, in gesloten ruimten moeten worden ondergebracht' en dat

'dierlijke bijproducten met het oog op geurvoorkoming, in afwachting van de afvoer naar een erkend verwerkingsbedrijf, worden verzameld en bewaard in gesloten recipiënten, opgesteld in een gesloten ruimte bij een maximumtemperatuur van 10 °C'. Verzoekende partij betwist op zich niet dat er op het ogenblik van de vaststellingen door de verbalisanten achter haar bedrijfsgebouw meerdere openstaande plastic bakken met dierlijk afval of met afvalresten zijn aangetroffen, die rond en onder een grote carport in open lucht stonden. Ze heeft dit trouwens ook erkend tijdens haar verhoor van 17 augustus 2019, waarin ze met name verklaarde dat 'het inderdaad zo is dat jullie toen vastgesteld hebben dat onder de carport achteraan het bedrijf bakken stonden met slachtafval', die 'daar op bepaalde tijdstippen worden gezet omdat die dagelijks opgehaald worden door een extern bedrijf', dat wellicht 'die dagen van jullie vaststellingen niet of laattijdig is langsgekomen'. Ze heeft dit vervolgens tijdens de bestuurlijke boeteprocedure ook bevestigd in haar schriftelijk verweer, waarin ze met name expliciet aangaf dat 'het duidelijk is dat (ze) in de fout (is) gegaan en geen poging (onderneemt) om dit te minimaliseren' en 'dergelijke voorvallen gewoon niet kunnen'. Ze kan in voorliggende procedure dan ook bezwaarlijk ernstig betwisten dat de vaststellingen ter zake van de verbalisanten onzorgvuldig zijn gebeurd dan wel onjuist zijn. Haar opmerking dat de verbalisanten geen temperatuurmeting hebben uitgevoerd, waaruit blijkt dat het dierlijk afval niet was gekoeld, is niet ernstig omdat uit de vaststellingen duidelijk blijkt dat het dierlijk afval, in afwachting van de afvoer hiervan naar een erkend verwerkingsbedrijf, tijdens klaarlichte dag in de zomermaanden gewoon in open plastic bakken in open lucht stond, in plaats van in gesloten recipiënten in een gesloten ruimte van maximum 10 °C. Uit het verhoor van verzoekende partij en uit haar schriftelijk verweer tijdens de bestuurlijke boeteprocedure blijkt overigens ook niet deze werkwijze kadert in haar normale bedrijfsvoering en ook niet dat het dierlijk afval slechts uitzonderlijk zeer tijdelijk buiten stond. Verzoekende partij verklaart immers dat 'het probleem gekend is maar (ze) structurele veranderingen aan het aanbrengen zijn om dit probleem weg te werken', waarbij 'de carport waar de bakken met het slachtafval staan sinds kort werd dichtgemaakt', terwijl ze in haar schriftelijk verweer in dezelfde zin stelt dat 'de situatie op dat ogenblik (in volle verbouwingswerken) niet evident was' en dat 'wanneer dan de afhalingen niet exact gebeuren als afgesproken, dit tot problemen leidt'. Verzoekende partij wijst in dit kader tevergeefs met een beschuldigende vinger naar de externe firma die het dierlijk afval op geregelde tijdstippen, waaronder de data van de vaststellingen, moest ophalen omdat dit geen afbreuk doet aan het milieumisdrijf en haar verantwoordelijkheid ter zake, te meer ze hiervan geen bewijs voorlegt. Ze stelt ook tevergeefs dat ze 'wel degelijk beschikt over een voldoende grote en gekoelde infrastructuur voor de opslag van rest- en bijproducten uit (haar) productieproces en dienstig voor professionele ophaling' omdat ze hiervan op het ogenblik van de (verschillende) vaststellingen alleszins geen gebruik heeft gemaakt. Uit PV 1

blijkt uit de uitleg van de aangestelden van verzoekende partij naar aanleiding van de vaststellingen bovendien dat er op dat ogenblik problemen waren met de koeling in de frigo's.

Verzoekende partij toont ook niet aan dat de gewestelijke entiteit op basis van de vaststellingen van de verbalisanten ten onrechte een schending weerhoudt van de artikelen 4.1.3.1, 4.1.3.2 en 4.1.3.3 VLAREM II, die ressorteren onder de algemene milieuvoorwaarden. Ze kan in het licht van de vaststellingen van de verbalisanten, in het bijzonder de in open lucht aangetroffen openstaande plastic bakken met dierlijk afval of met afvalresten en de vele meeuwen die daarboven cirkelden, die bovendien op twee onderscheiden ogenblikken gebeurden (en waarvoor twee PV's zijn opgemaakt), bezwaarlijk ernstig betwisten dat de inrichting zindelijk werd geëxploiteerd en dat ze als een normaal zorgvuldig exploitant heeft gehandeld en redelijkerwijze alle vereiste maatregelen heeft genomen om geurhinder te voorkomen dan wel onmiddellijk te remediëren. Zoals gesteld heeft ze zowel tijdens haar verhoor als in haar schriftelijk verweer tijdens de bestuurlijke boeteprocedure nooit betwisting gevoerd over de geurhinder die de verbalisanten zowel ter hoogte van het bedrijfsterrein als in de omgeving hebben vastgesteld, en heeft ze in haar schriftelijk verweer integendeel erkend dat 'het duidelijk is dat (ze) in de fout (is) gegaan en geen poging (onderneemt) om dit te minimaliseren' en 'dergelijke voorvallen gewoon niet kunnen'. Haar kritiek op de deskundigheid van de verbalisanten om geurhinder vast te stellen en te kwalificeren als hinderlijk is in het licht van de in open lucht aangetroffen openstaande plastic bakken met dierlijk afval of met afvalresten dan ook niet ernstig, te meer het redelijkerwijze geen 'getrainde neus' vergt om een enorme dan wel niet te harden stank vast te stellen. Ze wijst daarbij tevergeefs op een tegenstrijdigheid tussen de overweging bij de beoordeling van 'de toerekenbaarheid aan de overtreder' dat 'de geurhinder geen eenmalige gebeurtenis was' en de overweging bij de beoordeling van de frequentie dat 'het onvoldoende vaststaat dat reeds eerder vergelijkbare aan (verzoekende partij) toerekenbare feiten zijn gepleegd'. De overweging bij de toerekenbaarheid heeft betrekking op de feiten zoals vastgesteld in PV 1 en PV 2, die aan de grondslag liggen van voorliggende boeteprocedure, waarbij de verbalisanten op twee tijdstippen geurhinder vaststelden ter hoogte van het bedrijfsterrein en/of in de omgeving, terwijl de overweging bij de frequentie betrekking heeft op de ontstentenis van vaststellingen van andere gelijkaardige feiten. Verzoekende partij voert ook tevergeefs aan dat de geurhinder evengoed afkomstig kan zijn van andere (landbouw)bedrijven in de omgeving en dat de meeuwen niet noodzakelijk op haar dierlijk afval afkwamen omdat dit strijdt met de duidelijke en met foto's onderbouwde vaststellingen van de verbalisanten, die zoals gesteld eerder niet zijn betwist. Het gegeven dat verzoekende partij ondertussen structurele maatregelen nam en investeringen deed om gelijkaardige situaties voortaan te vermijden doet zoals gesteld geen afbreuk aan de vastgestelde milieumisdrijven.

4.

Verzoekende partij leidt uit de verwijzing in de bestreden beslissing naar de 'vermoedelijke overtreder' ten onrechte af dat de gewestelijke entiteit niet is overtuigd van de juistheid van de vaststellingen. De reden waarom de gewestelijke entiteit bij de beoordeling van 'de toerekenbaarheid aan de overtreder' de term 'vermoedelijke overtreder' hanteert is omdat ze daarbij in eerste instantie onderzoekt in hoeverre de feiten een milieumisdrijf uitmaken en verzoekende partij hiervoor verantwoordelijk is. Nadat ze heeft geoordeeld dat er sprake is van een milieumisdrijf dat kan worden toegerekend aan verzoekende partij hanteert ze bij de begroting van de boete de term 'overtreder'.

Het middel wordt verworpen.

C. Tweede middel

Standpunt van partijen

1.

Verzoekende partij betwist in essentie de begroting van de opgelegde geldboete, die volgens haar disproportioneel hoog is in het licht van 'lange periode van afhandeling van dit dossier' en met name 'de lange periode tussen de datum van de zogenaamde vaststelling op 09/6/2019 en 08/082019 en het moment van de heffing van de boete', waarbij er 'minstens 1.260 dagen' zijn verstreken in plaats van 'de gebruikelijke 180 dagen'. Ze meent dat deze duur 'in schril contrast staat' met de beweerde ernst van de feiten. Ze voert dus feitelijk de schending aan van de artikelen 16.4.4 en 16.4.29 DABM, van artikel 16.4.37 DABM, en van het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Ze vraagt feitelijk om de boete te herleiden tot nul.

2.

Verwerende partij wijst algemeen op de discretionaire bevoegdheid van de gewestelijke entiteit bij de beoordeling van de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen. Ze stelt dat uit de bestreden beslissing blijkt dat de gewestelijke entiteit hierbij rekening houdt met de ernst van het milieumisdrijf, de frequentie en de omstandigheden waarin het is gepleegd of beëindigd, terwijl verzoekende partij niet aan de hand van concrete en pertinente argumenten aantoont dat de motieven hierover de bestreden boete redelijkerwijze niet kunnen dragen en de beoordeling van de gewestelijke entiteit foutief of kennelijk onredelijk is. Specifiek wat betreft de duurtijd van de bestuurlijke boeteprocedure meent ze dat verzoekende partij niet verduidelijkt hoe de periode van afhandeling van het dossier in contrast zou staan met het

beweerd belang van de vaststellingen, terwijl ze ook wijst op de vaststelling dat de boete in de bestreden beslissing wordt verlaagd omwille van het verstrijken van de beslissingstermijn.

3.

Verzoekende partij herhaalt in haar wederantwoordnota dat 'de boete en de beoordelingstermijnen onredelijk en disproportioneel zijn' omdat ze betrekking heeft op feiten uit 2019, terwijl ze meent dat 'er enkel sancties kunnen worden uitgesproken binnen redelijke en aanvaardbare termijnen'. Ze stelt dat ze de boete 'momenteel niet kan dragen' in het licht van de achtereenvolgende crisissen van de voorbije jaren, in de rand waarvan ze benadrukt dat er sindsdien geen klachten meer zijn. Ze meent dat haar rechten van verdediging ernstig zijn geschonden door de beslissingstermijn van vier jaar omdat 'de mogelijk betrokken of verantwoordelijke werknemers het bedrijf ondertussen allen hebben verlaten'. Ze stelt dat deze beslissingstermijn onredelijk is, ongeacht de vaststelling dat dit een ordetermin is. Ze merkt op dat de gewestelijke entiteit dit ook beseft en de boete om die reden in de bestreden beslissing herleidt, maar meent dat haar rechten hiermee niet zijn hersteld en ook niet kunnen worden hersteld. Ze wijst voorts op de context waarin de vaststellingen zijn gebeurd en stelt met name dat ze op dat ogenblik ' bezig was met de laatste fase van de verbouwingswerken en er op die momenten niet (in) optimale omstandigheden kan worden gewerkt'. Ze meent dat er in het licht hiervan door de gewestelijke entiteit redelijkheid aan de dag moet worden gelegd. Ze betwist tenslotte de ernst van de feiten, waarbij ze de kwalificaties van de verbalisant om geur te kwalificeren betwist en wijst op het gegeven dat de beweerde geurhinder vooral is vastgesteld op het bedrijfsterrein, dat milieutechnisch wordt aanzien als een laag geurgevoelig gebied.

Beoordeling door het College

1.

De gewestelijke entiteit moet bij het opleggen van een bestuurlijke geldboete zorgen dat er geen kennelijke wanverhouding bestaat tussen de opgelegde boete en de feiten die daaraan ten grondslag liggen (artikel 16.4.4 DABM), zodat de boete evenredig moet zijn tot de feiten. Dit wordt nader gepreciseerd door de vereiste dat de hoogte van de bestuurlijke geldboete wordt afgestemd op de ernst van het milieumisdrijf, terwijl er ook rekening wordt gehouden met de frequentie en de omstandigheden waarin de overtreder dit heeft gepleegd of beëindigd (artikel 16.4.29 DABM). De gewestelijke entiteit beschikt hierbij in het licht van het maximumbedrag van een alternatieve bestuurlijke geldboete (artikel 16.4.27, lid 2 DABM) over een ruime discretionaire bevoegdheid, waarbij ze onder bepaalde voorwaarden in beginsel ook de mogelijkheid heeft om de boete geheel of gedeeltelijk op te leggen met uitstel van

tenuitvoerlegging (artikel 16.4.29, §2 DABM). Het College zal bij het toezicht hierop aan de hand van de argumentatie die regelmatig en in het bijzonder door verzoekende partij wordt voorgelegd nagaan of de gewestelijke entiteit is uitgegaan van de juiste feitelijke en juridische gegevens, deze correct heeft beoordeeld en op grond daarvan de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen niet foutief of kennelijk onredelijk heeft toegepast. Dit zal met name moeten blijken uit de juridische en feitelijke motieven die aan de boetebeslissing ten grondslag liggen en die daarin worden vermeld en afdoende moeten zijn, vermits de beslissing als individuele bestuurshandeling ressorteert onder de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen. Ze moet dus een concrete, precieze en pertinente of draagkrachtige motivering bevatten waaruit de keuze van de gewestelijke entiteit voor een boete en voor een welbepaald boetebedrag blijkt, zodat de overtreder hiertegen met kennis van zaken kan opkomen.

3.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat de gewestelijke entiteit bij het bepalen van het boetebedrag rekening houdt met de ernst van het milieumisdrijf, de frequentie en de omstandigheden waarin het is gepleegd of beëindigd. Ze overweegt daarover onder de titel 'de hoogte van de geldboete' met name het volgende:

"...

4.2.1. De ernst van de feiten

"Titel V. Exploitatie van inrichtingen en activiteiten en erkende personen" van het DABM heeft onder meer tot doel om de mens en het milieu te beschermen tegen onaanvaardbare risico's en hinder, afkomstig van de exploitatie van ingedeelde inrichtingen en activiteiten. Dit gebeurt door het instellen van een voorafgaande vergunningsplicht of meldingsakte voor exploitatie en verandering naargelang de klasse (eerste, tweede of derde) waarin een inrichting of activiteit wordt ingedeeld, en het opleggen van strikte voorwaarden waaraan bij de exploitatie van deze inrichtingen of activiteiten moet worden voldaan.

De klasse waarin een activiteit wordt ingedeeld, wordt bepaald door de graad waarin deze activiteit geacht wordt belastend te zijn voor de mens en het leefmilieu. In casu betrof de inrichting van de overtreder een klasse 1-inrichting. Inrichtingen van de eerste klasse worden beschouwd als meest hinderlijk voor mens en milieu.

De naleving van de Vlaamse algemene, sectorale en bijzondere bepalingen inzake milieuhygiëne is van cruciaal belang om hinder aan het leefmilieu te voorkomen of minstens tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Een strikte naleving van deze bepalingen wordt opgelegd aan diegenen die ingedeelde activiteiten uitoefenen.

De vereiste om een inrichting zindelijk en in goede staat van onderhoud te houden strekt ertoe om de milieurisico's bij de uitbating en hinder voor de omgeving te voorkomen, minstens tot een minimum te beperken.

Het opslaan van dierlijk afval in open lucht zonder deze afgesloten te verpakken ... verhoogt het risico op de verspreiding van ziekteverwekkers en op verontreiniging van of hinder voor de leefomgeving. De verplichting om de opslag te organiseren in gesloten verpakkingen is erop gericht te vermijden dat de aanwezige polluenten zich in het milieu kunnen verspreiden en onder meer in de riolering of in de bodem of grond- of oppervlaktewateren terecht kunnen komen.

De vereiste om dierlijk afval in afwachting van afvoer te verzamelen en te bewaren in gesloten recipiënten, opgesteld in een gesloten ruimte, bij een maximumtemperatuur van 10°C, strekt ertoe om geurhinder naar de omgeving te voorkomen. Niet conforme opslag van dierlijk afval bij een temperatuur van meer dan 10 °C houdt een verhoogd risico in op geurhinder voor de omgeving en op het aantrekken van allerlei ongedierte en dieren zoals vogels en aaseters. Er werd ook effectief geurhinder vastgesteld door de verbalisant en er lag een karkas in de tuin van een buurtbewoner.

Overtreder pleegde het misdrijf in professioneel verband.

Deze feiten zijn derhalve voldoende ernstig om gesanctioneerd te worden met een bestuurlijke geldboete van 6800 euro.

4.2.2. De frequentie

Uit de verklaring van de klager blijkt dat er zich reeds eerdere problemen inzake geurhinder zouden hebben voorgedaan. Uit het proces-verbaal blijkt niet dat hiervan vaststellingen gebeurd zijn, minstens aangifte werd gedaan. Het staat onvoldoende vast dat reeds eerder vergelijkbare aan hem toerekenbare feiten werden gepleegd. Het criterium frequentie geeft daarom, in het voordeel van de overtreder, geen aanleiding tot een hogere geldboete.

4.2.3. De omstandigheden

De bestuurlijke geldboete is een punitieve sanctie met leedtoevoeging als primair doel. Het afstemmen van de op te leggen bestuurlijke geldboete op de grootte van de onderneming en, hiermee samenhangend, de financiële draagkracht, is essentieel om dit sanctiedoel te kunnen realiseren. De gewestelijke entiteit bepaalt de grootte en financiële draagkracht van de overtreder op basis van de criteria jaargemiddelde van het personeelsbestand, de jaaromzet en het balanstotaal, terug te vinden in de meest recente jaarrekening zoals publiek gemaakt op de website van de Nationale bank, volgens de drempelwaarden uit de artikelen 1:24, § 1 en 1:25, § 1 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019 (hierna WVV). Aangezien de overtreder meer dan een van de drempelwaarde vermeld in artikel 1:24, § 1 WVV overschrijdt, acht

de gewestelijke entiteit het, gelet op haar grootte en financiële draagkracht, passend en kennelijk redelijk om de bestuurlijke geldboete te verhogen tot 10.200 euro.

De gewestelijke entiteit ging per schrijven van 25/06/2019 over tot kennisgeving van het voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, al dan niet vergezeld van een voordeelontneming. De boetebeslissing moet binnen een termijn van honderdtachtig dagen na deze kennisgeving genomen worden (artikel 16.4.37 DABM). Deze termijn was geschorst zolang de toegestane betalingstermijn van de initieel voorgestelde geldsom liep (artikel 16.4.36, §3 DABM) en ving pas na afloop daarvan aan. Deze termijn van honderdtachtig dagen is een termijn van orde, waarvan de overschrijding niet gesanctioneerd wordt. Deze beslissingstermijn is inmiddels verstreken. De gewestelijke entiteit is evenwel van oordeel dat de feiten voldoende ernstig zijn om alsnog een bestuurlijke geldboete op te leggen en acht het, wegens de voorliggende overschrijding van de beslissingstermijn en rekening houdende met de concrete elementen in het dossier, passend en redelijk om het boetebedrag te verlagen tot 7025 euro.

Ten slotte zijn er, wat dit misdrijf betreft, geen verdere bijzondere omstandigheden die in rekening worden genomen bij het bepalen van de hoogte van de boete”

4.

Verzoekende partij toont niet aan de hand van concrete en pertinente argumenten aan dat de motieven in de bestreden boetebeslissing over de hoogte van de geldboete ontoereikend zijn en dat de beoordeling door de gewestelijke entiteit van de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen foutief is of kennelijk onredelijk en er een kennelijke wanverhouding bestaat tussen de feiten en de opgelegde geldboete. Ze laat ondanks haar stelplicht na om de concrete en pertinente motieven daarover in de bestreden beslissing bij haar kritiek te betrekken en beperkt zich tot de blote betwisting van het boetebedrag. Haar kritiek vormt dan ook louter opportuiniteitskritiek, waarbij ze haar visie over de begroting van de boete stelt tegenover deze van de gewestelijke entiteit, die ter zake in het licht van het mogelijke boetebedrag over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt.

Verzoekende partij voert met name geen gemotiveerde betwisting over de beoordeling in de bestreden beslissing van de ernst van de milieumisdrijven, als eerste waarderingscriterium om het boetebedrag te bepalen, en toont niet aan dat de gewestelijke entiteit de haar toegekende appreciatiebevoegdheid niet naar behoren heeft uitgeoefend. De vaststelling dat de feiten zijn gebeurd tijdens een periode waarin ze verbouwingswerken uitvoerde, waardoor er op dat ogenblik niet in optimale omstandigheden kon worden gewerkt, terwijl er sindsdien geen klachten meer zijn, doet op zich geen afbreuk aan hun ernst. Zoals hoger gesteld betwist verzoekende partij daarbij ook tevergeefs de kwalificaties van de verbalisanten om geurhinder

te kwalificeren, terwijl dit bovendien slechts één van de vastgestelde feiten betreft waarvoor de boete wordt opgelegd, naast de schending van de sectorale milieuvoorwaarden in artikel 5.45.1.3, §§1 en 2 VLAREM II en van de algemene milieuvoorwaarden in de artikelen 4.1.3.1 en 4.1.3.3 VLAREM II.

Verzoekende partij toont ook niet aan dat de beoordeling door de gewestelijke entiteit van de gevolgen van de overschrijding van de haar opgelegde decretale ordeterminj om een boetebeslissing te nemen foutief of kennelijk onredelijk is in het licht van de ernst van de milieumisdrijven en dat er redenen zijn om de boete bijkomend te verminderen omwille van het tijdsverloop van de boeteprocedure. Ze wijst enkel op de lange periode van afhandeling van het boetedossier, waaruit ze afleidt dat de ernst van de feiten moet worden genuanceerd. Ze maakt daarbij echter abstractie van de concrete en pertinente motieven hierover in de bestreden beslissing, waaruit blijkt dat de gewestelijke entiteit effectief rekening houdt met de overschrijding van haar ordeterminj om een boetebeslissing te nemen. Er wordt daarin met name gesteld dat deze beslissingstermijn inmiddels is verstreken, maar dat het in het licht van de ernst van de feiten is aangewezen om alsnog een geldboete op te leggen, waarbij het boetebedrag echter wordt herleid van 10.200 euro naar 7.025 euro, ofwel met 3.175 euro. Verzoekende partij toont niet aan dat dit oordeel foutief of kennelijk onredelijk is in het licht van de concrete termijnoverschrijding, en dat de herleiding van de boete niet volstaat om het mogelijk nadeel dat ze heeft geleden door het onredelijk lang uitblijven van een boetebeslissing te herstellen. Verzoekende partij, die niet betwist dat de vervalltermijn waarbinnen de gewestelijke entiteit een boete kan opleggen op het ogenblik van de bestreden beslissing nog niet was verstreken (artikel 16.4.30 DABM), voert in haar wederantwoordnota ook tevergeefs voor het eerst aan dat haar rechten van verdediging zijn geschonden door de lange duurtijd van de boeteprocedure, doordat de voor de feiten verantwoordelijke personen binnen het bedrijf daar ondertussen niet meer werken. Ze toont niet voldoende concreet aan dat de overschrijding van de redelijke termijn in voorliggend dossier gevolgen had uit het oogpunt van de bewijslevering en haar recht van verdediging heeft aangetast.

Verzoekende partij voert tenslotte ook tevergeefs voor het eerst in haar wederantwoordnota aan dat ze de bestreden boete 'momenteel niet kan dragen' in het licht van de achtereenvolgende crisissen van de voorbije jaren. Ze toont niet aan dat de gewestelijke entiteit foutief of kennelijk onredelijk handelt door bij de begroting van de boete rekening te houden met haar grootte en daarmee gerelateerd haar financiële draagkracht, naar aanleiding waarvan de boete wordt verhoogd. Ze betwist niet dat de bestuurlijke geldboete een punitieve sanctie is, met leedtoevoeging als primair doel, zodat het in functie van de realisatie van dit sanctiedoel essentieel is om de boete af te stemmen op de grootte van de onderneming en

daarmee samenhangend de financiële draagkracht, dat een evolutief gegeven is. In die optiek vormt de financiële draagkracht van de overtreder één van de elementen waarmee de gewestelijke entiteit in het licht van de waarderingscriteria in de artikelen 16.4.4 en 16.4.29 DABM rekening kan houden. Ze voert op zich geen betwisting over de beoordeling in de bestreden beslissing van haar financiële draagkracht, die objectief wordt bepaald aan de hand van de grootte van de onderneming, en legt geen stukken neer die deze beoordeling weerleggen. Ze wijst enkel op een aantal gebeurtenissen die een impact hadden op de (wereld)economie, zonder deze concreet op haar situatie te betrekken. In de rand hiervan wordt opgemerkt dat ze de gewestelijke entiteit hierover ook niet informeerde tijdens de bestuurlijke boeteprocedure en ter zake ook geen pertinente argumenten aanvoerde in haar verzoekschrift, waaruit blijkt dat dit element volgens haar klaarblijkelijk geen belangrijk aspect vormt bij de bepaling van de boete.

Het middel wordt verworpen.

VI. Beslissing

1. Het beroep wordt verworpen.
2. De kosten van het beroep, begroot op 100 euro rolrecht, zijn ten laste van verzoekende partij.

Dit arrest is uitgesproken op 28 maart 2024 door de eerste kamer.

De griffier,

De voorzitter van de eerste kamer,